

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kрона temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrta leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Izpolnjujte in vračajte nabiralne pole za „Kažipot“!

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Žalcu.

Letošnje leto in sicer pretekli četrtek je naša velevažna šolska družba sv. Cirila in Metoda imela v Žalcu svojo glavno skupščino — Spominimo se iste v sledečem s kratkimi besedami:

Predvsem moramo poudariti, da je zastopnikom podružnic, ki so prihiteli iz vseh krajev slovenske domovine, naš narodni trg Žalec priredil prisrčen sprejem. Ves trg je bil v narodnih zastavah, ob zvokih celjske narodne godbe so se prišlecem poklonili prvi močje trga. Pozdravila sta družbo v zastopniku monsignoru in kanoniku Tomu Zupanu žalski župnik, častljivi narodnjak Matija Koren, in zaslužni župan Josip Širca s tržkimi svetovalci, v imenu podružnice pa zastopnik narodne rodbine Franc Nidorfer. V imenu trga je poklonila gospica Lj. Lipoldova prvomestniku dičen šopek s trakom. Po obhodu po trgu, čegar prebivalstvo je došlece srčno pozdravilo, se je brala v spomin zborovanju sv. maša in so se potem potniki okrepili pri zajutreku v stari znani gostilni Hausenbichlerjevi.

Seveda je bil glavni namen sestanka zborovanje odposlancev podružnic in poročilo glavnega odbora z volitvami novih odbornikov. — Zborovanje je otvoril ob 11 uri v dvorani Hodnikove gostilne prvomestnik monsignor Tomo Zupan, mož, čegar čisti značaj je nekako vezilo te vseslovenske družbe. Spominjajoč se zgodovinske preteklosti trga Žalca, je opozoril na vzvišeni pomen naše šolske družbe ter pozdravil zborovalce s pozivom, da ostanejo zvesta opora braniteljice slovenske dece nasproti peklenkim zanjkam narodnih nasprotnikov. Sklenil je s poročilom, da je baš kar sprejel znaten prispevek 300 K celjske ženske podružnice iz rok zastopnic Mire Karlovškove in Mirke Gregorinove, ter je oddal besedo glavnemu tajniku dekanu Antonu Žlogarju.

Tajnik Žlogar je z izbranimi besedami podal sliko družbinega stanja in poslovanja v preteklem letu. Omenil je izpodjedajoče delovanje protinarodnih društev in podjetij, nemških in laških, ki skušajo izkopati slovenskemu narodu grob. „Südmark“, „Schulverein“, „Lega nazionala“ itd. ustanavljajo šole in druge naprave, da bi v nje vjeli ubogo slovensko dečo te jo vrgli v nemško oziroma laško žrelo ter jih odtujili domu in narodu in poštenu človeški družbi. — Družba sv. Cirila in Metoda je kakor od svojega početka tudi preteklo leto storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi se ta velika škoda in krivica, ki se našemu narodu dela, vsaj nekoliko zmanjšala. Družba je delovala po 147 podružnicah ter se je preteklo leto osnovala nova podružnica na Uncu ter jih je nekaj v nastanku, na novo je družbi pristopilo 19 pokroviteljev. Podružnic je bilo 81 mešanih, 31 moških in 35 ženskih z nad 7000 članov. Vzdrževala je po vseh slovenskih deželah 25 šolskih zavodov, ter je zadnje

leto morala v tem oziru rešilno delo tudi na Kranjskem, v Trzinu in na Jesenicah, kamor je že zasejan pogublajoči nemški vpliv. — Tajnik pozivlja, naj se vsled vedno večjih potreb skrbi za vedno večje prispevke ter se zahvaljuje vsem dobrotnikom slovenske dece. Spominja se mnogih umrlih članov, izmed katerih so nekateri zapustili družbi znatna volila. Prav umestno je sklenil tajnik svoje poročilo, češ, če bi v Avstriji pravica vladala, ne bilo bi treba družbe sv. Cirila in Metoda, dokler pa kraljuje navzgoraj in s strani sosedov nasproti Slovencem krivica in nasilstvo, je družba nujno potrebna.

Prvomestnik Tomo Zupan pozdravlja slovensko akademično mladino, ki se je zadnje leto tako krepko zavzela za napredek družbe sv. Cirila in Metoda.

Blagajnik o. kr. finančni asistent M. Braška poroča o dohodkih družbe, kakor so bili isti po časopisih objavljeni, in o splošnem denarnem prometu, ter izjavijo pregledovalci računov, da so vse našli v najlepšem redu.

Visokošolec Adolf Ribnikar obširno poroča, kako so slovenski akademiki, zlasti društvo „Prosveta“ z novim narodnim kolkom otvorili družbi nov, znaten vir dohodkov, kar se z odobravanjem na znanje vzame.

Po izvolitvi odbora se je precej mnogoštevilna skupščina dostojno zaključila.

Ob 1. uri se je začel banket v hmeljski sušilnici g. R. Senice, ki je bil zelo obilo obiskan, in ki se je v vsakem oziru lepo obnesel. Tekom istega je prvomestnik monsignor Zupan napil cesarju, stasista L. Svetec se je zahvalil trgu Žalcu za sprejem, županu J. Širci in župniku M. Korenu ter pevaem za ljubki pozdrav, gospici Lj. Lipoldovi za poklonjeni šopek in vsemu prebivalstvu trga za lepo prireditve slavnosti. — Župnik M. Koren je napil vodstvu Ciril-Methodove družbe in prvomestniku monsignoru Zupanu. Slednji je naznanil, da podarjeni trak vzame družbino vodstvo seboj v Ljubljano, a šopek položi na grob velezaslužnega žalskega prvoboritelja Hausenbichlerja, kar se je s „slava“-klici odobrilo. Dr. Josip Karlovšek je navduševal za večjo agitacijo glede razpečavanja družbinih izdelkov, vžigalic in kave med trgovci in ljudstvom, da bode imela družba znatne dohodke v prid slovenske šole. O razpečavanju družbine kavine primere je govoril tudi J. Zelenik. Dr. J. Janežič je nazdravil kot zastopnik Ciril-Methodove podružnice za Istro v navdušenih besedah slovensko Ciril-Methodovo družbo s sedežem v Ljubljani, povdarjajoč enakost nevarnosti in solidarnost v boju zoper nasprotnike. Dr. I. Dečko je napil družbi z željo, naj ohrani enotni, edino narodni značaj, ne poznajoča strankarskih vplivov, ker le tedaj bode ostala mogočna. Župnik I. Treiber pozdravlja delovanje družbe v imenu koroških Slovencev. Prof. dr. Vrstovšek opisuje žalostne šolske razmere v Mariboru in okolici ter zastopa stališče, da v prvi vrsti moramo od vlade zahtevati in doseči šole za našo dečo. — Urednik Anton Ekar opisuje škandalozne ljudsko-šolske razmere v celjski okolici. Po prečitaniu obilega števila pozdravnih brzojavk se je banket zaključil ob pol 5. uri.

Ob 5. uri popoldne se je začel koncert na okusno prirejenem prostoru v vrtu g. F. Robleka,

ob prav mnogobrojni udeležbi odličnega občinstva, po največ Celjanov. Razvila se je zelo prisrčna zasebna zabava, kjer so se znanci po zopetnem svidenju porazgovorili o vseh svojih zadevah ter se ločili o mraku. Celjska narodna godba je pridno svirala in jo moramo tokrat zaradi dovršenega proizvajanja sporeda prav po sebnosti pohvaliti. — Žalsko pevsko društvo pod vodstvom gosp. Vrečerja je prav dobro pelo več lepih zborov.

Naše poročilo pa sklepamo z željo, naj spomin na lepo skupščino družbe sv. Cirila in Metoda vzbudi v vseh narodnjakih novo požrtvovalnost in neumorno delavnost za prosopeh te prekoristne družbe. Obriniti slovensko dečo okuženja v ponemčujočih šolah, to je sveta naloga in bodi tudi delo v ta namen celemu narodu sveta in vzvišena dolžnost.

Resna beseda pred volitvami.

(Iz šmarskega okraja.)

Povsod se že vrlo pridno pripravljajo za bodočo volitve v deželni zbor. Zaupni shodi so že davno končali svoj nalog — kandidati so postavljeni — napovedujejo se še volilni shodi, sploh, vrše se vsestranske priprave za bližajoče se volitve. Vsakdo pomaga po svojih močeh in upati je, da vsaj tam, kjer se že sedaj tako pridno dela, dejanski pokažemo, da se Slovenci v polni meri zavedamo svojih državljanskih pravic in da naši poslanci v deželnem zboru niso zastoj zahtevali splošne volilne pravice. To, upajmo, bodo dokazali vsaj oni okraji, če sklepamo po sedanjih pripravah, kojih osrednji volilni okraj je — Celje.

A kako drugače je z nami, ki smo združeni okrog Ptuja! Še mesec dni, pa bode treba na volišče, a vkljub temu živimo tako enolično, mirno vsakdanje življenje, da bi človek niti ne mislil, da so volitve že pred pragom. Za to se pač pri nas tako malo brigamo, kakor najbrže nikjer drugje. Saj se jih niti v privatnem pogovoru rado ne omenja, kaj še le, da bi se o kakem kandidatu resno razmišljalo; kajti sklicati kako zaupno posvetovanje o volilnem gibanju bi bilo pri nas, v zaspano mirnem šmarskem okraju, preveč zahtevano.

Občinska predstojništva so po raznih okolicah nabila razpis volitev in začudeno ogleduje ljudstvo te lepake, smatrajoč vse to za nepotrebno novotarijo. Sicer žalostno, pa resnično. A krivi smo si tega sami, ker se gotovo nikjer ne stori tako malo za narodno probujo, kakor ravno pri nas, treba bi bilo le tupatam kakega shoda ali kake ljudske veselice v večjem slogu, kjer bi zaeno nastopili govorniki, navduševali ljudstvo, mu v poljudnih besedah razjasnili to in ono ter tako krepili narodno zavest. Leta minevajo, a mi Šmarčani in okrajani smo isti, kot smo bili nekaj, namreč komodni ljudje. — Če pa prav nič ne storimo, potem se pa tudi ne smemo pritoževati nad brezbriznostjo ljudstva. Ne izgovarjamo se vedno z že vedno znanimi izgovori — saj nam je zmaga itak gotova — kajti ta in enaki izgovori so že zdavno zastareli in docela jalovi, tako da jih že ne mara nihče več poslušati. Saj nam pač ne more in ne sme biti le na tem vse ležeče, da doseže naš še —

nepoznati — kandidat pri volitvi večino, ampak da se združijo kolikor mogoče vsi glasovi nanj, da vendarle pokažemo, kako se zavedamo potrebe in važnosti novih volitev.

Pozor, torej gospoda, ki imate i sicer v okraju odločilno besedo, storite tudi sedaj svojo sveto dolžnost in skrbite za v tem trenutku toli potrebno narodno probujo okrajanov. Zavarovati se moramo že sedaj, da se ne bode drznil zopet kak lažnik kandidat a la Orehovski Vračko, prirediti v našem okraju volilnega shoda in dobro pomnimo, da ima pristovski „Zierbaron“ še tudi dandanes nekaj privržencev-nemčurjev ali boljše povedano „Štajercijancev“. Naša naloga pa je skrbeti, da ostane šmarski okraj res čisto slovenski in to pri volitvi tudi dejanski dokaže.

Ne odlašajmo več! Skličejo se naj čimprej zaupniki na posvetovanja in nominirajo kandidata — vrlo zmožnih mož — nam ne manjka, potem pa pridno prirejati volilne shode.

Na delo torej! — z Vami bode šel narod in — sijajna zmaga bode plačilo za Vaš trud. — — — — ški.

Celjske in štajarske novice.

— **Pevske vaje.** — Še enkrat opozarjamo članice in člane pevskega društva, da se vršijo pevske vaje za nastop v Brežicah sledeče dni: Danes, v torek, in v petek v „Narodnem domu“ za mešani zbor, v četrtek in soboto pa v „Slovenskem delavskem podpornem društvu“ za moški zbor, vsakokrat točno o pol devet uri zvečer. Naj se torej vsak po svoji moči pobrine, da bo nastop Celjanov tak, kakor se od njih pričakuje. — V nedeljo je odhod iz Celja z osebnim vlakom o pol ene. — Ta vlak ima v Zidanem mostu direktno zvezo z vlakom zagrebške proge.

— „**Celjski Sokol**“ se udeleži otvoritve „Narodnega doma“ v Brežicah korporativno, v društvenih oblekah in z zastavo. Odhod je v nedeljo ob pol 1 uri popoldne z vlakom. V soboto se vrše radi tega redovne vaje ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“.

— Za „**Delavski dom**“ se je nabrala v nedeljo teden pri otvoritveni veselici v delniški pivnici na Laškem lepa svota 41 K 20 v. Srčna hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

— **Posvetovanje v volilni zadevi** se vrši zopet v soboto zvečer v „Narodnem domu“. — Kdor še ve za kakega slovenskega volilca, naj naznani njegovo ime v našem uredništvu, ali pa v soboto pri posvetovanju. — Nadejamo se, da nam ne bo odšel niti eden slovenski volivec.

— **Volilni shod v Šoštanju in Slovenjem gradu.** Kakor že naznanjeno, bode imel volilne shode v Šoštanju in v Slovenjem gradu v nedeljo, dne 14. septembra g. Ferdo Roš kot kandidat za splošni volilni razred v deželni zbor. V Šoštanju se bode shod vršil jutraj ob 8. uri, v Slovenjem gradu pa isti dan ob 3. uri popoldne. To naznanjamo volilcem teh obeh okrajev in zlasti volilcem odborom, da bode udeležba kar mnogobrojnejša. Na obeh teh shodih bosta poleg kandidata Roša govorila še po dva govornika političnega društva „Naprej“ iz Celja in več domačih govornikov. Zborovališče v Šoštanju pri g. Rajsterju, v Slovenjem gradu v prostorih kmetijske zadruge.

— **Volilni shod na Vranskem in Polzeli.** Dne 28. septembra bode dopolne volilni shod na Vranskem, popoldne pa na Polzeli. Ura se še določi. Razun kandidata F. Roša nastopijo še drugi govorniki.

— **Volilno gibanje** se je živahno pričelo tudi v Ljutomerskem okraju. „Politično in gospodarsko društvo za Ljutomerski politični okraj“ priredi zaradi volitev v novo deželnozborsko kurijo sledeče volilne shode: I. Dne 14. avgusta v Ljutomeru pri g. Vaupotiču v Ljutomeru ob 8. uri jutraj. II. Dne 15. avgusta v Križevcih v gostilni gosp. Hauptmana ob 3. uri popoldne. III. Dne 21. avgusta pri Malinedelji v gostilni g. Nikla ob 3. uri popoldne. IV. Dne 28. avgusta pri Sv. Juriju na Ščavnici v gostilni gospe Kreft ob 3. uri popoldne. V. Dne 4. septembra pri Kapeli v gostilni gosp. Divjaka ob 3. uri popoldne. K tem shodom povabili so se poslanci in drugi kot govorniki.

— **Okrajni šolski svet celjski** je v svojih sejah priporočal podelitev nekaterih starostnih doklad; odobril letne račune nekaterih kraj. šol. svetov za leto 1903; vzel na znanje, da je dež. šolski svet dosednji provizorični V. razred na slovenski šoli v Vojniku potrdil za definitivnega; predložil prošnjo kraj. šol. svet za slov. šolo v Vojniku, da se dovoli še ena paralelka (VI. razred); vzel na znanje izstop iz učiteljstva gđc. Kar. Lešnjak na Frankolovem (gre v samostan); imenoval g. Hinko Blazinška (iz Vojnika) za pomožnega učitelja na Frankolovo; sklepal o šolskih stavbah v Št. Juriju ob juž. žel., Novicerkvi, Petrovčah in Žalcu; vzel na znanje poročilo okr. šol. nadzornika o nadzorovanju šol v minolem letu, iz katerega se je razvidelo, da so bili učni in vzgojevalni uspehi na 9 šolah zelo povoljni, na 2 prav povoljni, na 7 povoljni in na 7 zadostni ter izrekel kraj. šol. svetu za celjsko okolico zahvalo za njegovo prijaznost in naklonjenost šoli in učiteljstvu.

— **Hajlovski razgrajali** so v nedeljo ponoči tulili in razgrajali po kovaški ulici, da je bilo strah in groza poslušati to rjovenje, ki je bilo bolj podobno zverinskim kakor pa človeškim glasovom. Ljudje so strahoma vstajali iz postelj in prišli gledat, kaj se godi na ulici. Šele, ko je nekdo z okna začel zahtevati mir, so se divjaki oddaljili. Seveda redarja ni bilo blizu. Koliko pa imajo ti čuvaji javnega reda in miru opraviti, ako se začne količkaj glasnejša slovenska beseda na ulici. Tu je naenkrat vsa policija na nogah, tu se aretira in bogsigavedi kaj še ne, a če par „nemških“ kričočev tuli in rjove po mestu, da bi skoraj moral zid nakup leteti, tu slavna policija nima ušes. Res, vsa čast taki policiji.

— „**Fajerberska**“ skupščina v Celju. Res imenitno so se ponesli v nedeljo „fajerberkarji“. Kdo bi si bil mislil kaj takega. Okrog tretje ure nekako je naznanil trikratni strel z Miklavškega hriba, da se začnejo vaje. — Ljudstvo je letelo skupaj, ker je mislilo, da v resnici kje gori, toda bil je le prazen hrup — celjski „fajerber“ je hotel pokazati svojim „kolegom“, kaj zna in kaj premore. In res, videti je bilo kaj. Privlekli so svojo parno brizgalno tja gori pred „Narodni dom“ in začeli „špricati“, toda brez — vode, kajti te ni bilo od nikoder. Ljudje so se smejali in modrovali, da bi med tem časom že lahko pogorelo pol Celja, predno bi „fajerberska“ brizgalna začela delovati. Cela vaja se je grdo ponesrečila, kakor se je ponesrečila vsa skupščina, katere pravi namen je bil gotovo — hajl in zopet hajl. Okrog pete ure popoldne smo že videli pri dveh nepoznanih „fajerberkarjih“, da so se vršile po „vaji“ še druge vaje, pri katerih pa ni manjkalo mokrote, kajti ta dva možakarja sta bila že ob tem času zelo, zelo — mokra. Čudno in obenem zelo žalostno je bilo videti in čuti med „fajerberkarsko“ družbo tudi narodne gasilce iz Št. Jurija ob juž. žel. Pač je res zadnji čas, da se otresejo slovenska društva graškega jarma in pristopijo vsa slovenski zvezi, da jim ne bo treba hoditi tlako delat nekaterim razupitim hajlovcem. — Udeležba pri skupščini je morala biti zelo klaverna, kajti sprejemanja na kolodvoru so večinoma izostala, ker ni bilo nikogar od nikoder. — Naj torej blago v miru počiva tudi ta skupščina!

— Sedaj razumemo, zakaj je dalo mesto nanovo tlakovati rotovško ulico pred magistratom in še malo naprej proti oglu. — Izpočetka smo mislili, da se je to zgodilo zaradi Rakuške železninske trgovine, toda sedaj smo izprevideli, da smo se takrat motili. — Rakusch je namreč prišel do prepričanja, da za njegovo trgovino popolnoma zadostuje en sam lokal, kajti drugega mu nadomestuje v zadnjem času „Merkur“, in zato je namestil tja, kjer je bilo prej železo, sedaj moko iz „Stinkmühle“. Ker se pa nadeja, da bodo naši kratkovidni, oziroma zaslepljeni Savinčani njegovo štinkmühlarsko moko kar voz za vozom nakladali, je poskrbel, da se je prostor pred štinkmühlarsko zalogo zravnal. — Saj pravimo, kdor zna, pa zna!

— **Savinsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 24. julija na Vranskem. Zborovanja se je udeležilo 17 udov ter gosta gđc. Piano in jurist g. Koderman. Glavna točka dnevnega reda

je bil pogovor glede „Lehrerbunda“. Pri zborovanju dne 18. svečana smo sklenili, da ostanemo še pri „Lehrerbundu“, ne zavezemo se pa naročiti na njegovo glasilo. Nato se je nekdo razkoračil v „Schul- und Lehrer-Zeitung“ ter začel udrihati raditega po našem društvu. Obžalovati moramo pri tej priliki, da je spisal tisti članek slovenski učitelj, a še bolj, da se je isti slovenski učitelj skril za hrbet nemškega lista. Uredništvo „Schul und Lehrer Zeitung“ pa je pristavilo opombo, da izključi vsakega, kdor se temu ne uda, naj bode potem samo eden, ali pa sto. Z ozirom na to, da se moramo slovenski učitelji okleniti še tesneje naših domačih učiteljskih organizacij ter da je naša dolžnost, da v prvi vrsti podpiramo naše liste in ker nam je dal „Lehrerbund“ že takorekoč moralno brco — kar je zasluga onega slovenskega učitelja — smo enoglasno izstopili iz „Lehrerbunda“, — Vodstvo „Zveze slovenskih štajarskih učiteljev in učiteljic“ pozivlja učiteljska društva, naj se posvetujejo pri svojih zborovanjih o polemiki, ki se je začela med „Zvezo“ in „Domovino“. Po živahni debati smo prišli do prepričanja, da je bil napad na „Domovino“ neutemeljen in nepremišljen. Vodstvo „Zveze“ naj bi bilo „Domovino“ povabilo, in ona bi gotovo ne bila izostala. To je pri vseh listih običajno. Da pa „Domovina“ ni prinesla nikakega poročila o zborovanju, je sploh samoobsebi umevno, ker sploh nikakega dobila ni. Sploh se nam pa zdi, da so vso to stvar provzročile neke osebnosti, ki nas nič ne brigajo; zato naj se tudi ne vpleta v to polemiko vse v „Zvezi“ združeno učiteljstvo. — Raditega naše društvo obsoja in obžaluje tisti napad na „Domovino“ ter želi, da se ta razpor v interesu narodne stvari ter stanovskega ugleda kmalu poravna. „Domovina“ je bila vedno na naši strani, njeni predali so vedno na razpolago učiteljstvu. Uničiti list, ki je za štajarske Slovence eminentne važnosti, je lahko — a kaj potem?! — Prihodnje zborovanje se vrši v Št. Juriju. — Po zborovanju se je zbralo učiteljstvo na vrtu gostilne „Slovan“, kjer se je vršil koncert „Vranske Vile“ in kamniške „Lire“, ki je napravila na ta dan izlet na Vransko.

— **Vabilo k slavnosti** blagoslovljenja nove brizgalne prostovoljne požarne brambe v Gotovljah, v nedeljo dne 14. avgusta 1904. Dnevni red: 1. Zbiranje in sprejem bratskih društev ob državni cesti, tam kjer se loči okrajna cesta v Gotovlje, točno ob 3 uri popoldne. 2. Skupni odhod v Gotovlje. 3. Cerkevni blagoslov nove brizgalne sredi vasi pod lipo. 4. Zaobljuba domače požarne brambe. 5. Velika ljudska veselica s srečolovom, šaljivo pošto, godbo in petjem v prostorih gostilne Franceta Malgaj, ozir. sredi vasi pod lipo. Bratska društva in cenjeni gostje se k udeležbi prijazno vabijo ter se jim kliče že naprej „dobro došli!“ Odbor.

— „**Vranska Vila**“ poleti dne 14. t. m. v Kamnik, da vrne kamniški „Liri“ njen obisk na Vranskem dne 24. julija t. l. ter utrdi prijateljsko vez, katero ste društvi na Vranskem v skupnem in od vsakogar priznanem častnem nastopu sklenili. „Vila“ se marljivo pripravlja, da častno reši svoj nastop med kamniškim razvajenim občinstvom, „Lira“ pa, da tem dostojnejše sprejme svojo najmlajšo štajarsko sestro in pogumno sobojevalko v boju za probujo in razvoj našega naroda. — Vrančani, pokažite svojo hvaležnost „Liri“ za njen obisk s prav mnogobrojno udeležbo, stopite v vrste z našo „Vilo“, ki z lepo in umetno pesmijo svetu oznanjuje, da stojimo neustrašeno na braniku za naše pravice. Torej vse, kar more, v nedeljo v Kamnik!

— **Zahvala.** Slavnemu občinskemu odboru rajhenburškemu za moje imenovanje častnim občanom trga Rajhenburga, za krasno izdelani diplom ter za slovesno častitko; slavnima požarnima brambama iz Rajhonburga in Vidma za prirejeno mi bakljado, slavnemu pevskega zboru za ginljivo mi podoknico in vsem, ki so se me povodom mojega 30 letnega službovanja, in sicer na mojem prvem službenem mestu, tako prijazno spominjali, izrekam tem potom iskreno zahvalo.

Rajhenburg 1. avgusta 1904.

Ivan Matko, nadučitelj.

— Iz Rajhenburga. Dne 31. julija sta pri micirala v tukajšnjem samostanu oo. trapistov častita gospoda P. M. Robert Kukovič in Alojz Gerzina. Prvi je tukajšnji rojak, drugi je doma iz Kozjega. Potrebne študije sta dovršila v tu kajšnjem samostanu, v mašnike sta bifa posvečena v mariborski stolici.

— V Rajhenburgu je na petrazrednici razpisano novo sistemiz. 5 učiteljsko mesto do 2. septembra t. l.

— Slavnost otvoritve „Narodnega doma“ v Brežicah priredi brežiška čitalnica v nedeljo, dne 14. avgusta 1904. Spored: A. Predpoldne ob 11. uri a) slavnostno blagoslovljenje „Narodnega doma“, b) promenadni koncert popolne godbe c. in kr. pešpolka št. 16 B. Popoldne ob 3. uri a) sprejem narodnih društev na kolodvoru, b) nastop sokolskih društev v prostih vajah. Slavnostni koncert: 1. Skupno petje vseh pevskih društev. 2. Nastop posameznih pevskih društev. 3. Koncert popolne vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 16 C. Zvečer a) prosta zabava, b) Ples v veliki dvorani „Narodnega doma“. Vstopnine: K slavnosti 1 K, k plesu 1 K. Odbor.

— Iz Brežic smo sprejeli sledeči dopis: Dne 30. julija spremili smo k večnemu počitku rajnega župnika, čg. Andreja Ureka. Mnogoštevilna udeležba ob pogrebu je pač najbolj pričala, tako priljubljen je bil gospod Andrej pri vseh v Brežicah. Prišla je k pogrebu tudi deputacija poljskih kmetov, izmed katerih je eden označil veljavo dragoga preminolega z besedami: „Takega gospoda Polzela ni imela in ga ne bode!“ Ko so zapeli pevci brežiške čitalnice ob odprtem grobu, tedaj ni ostalo nobeno oko suho. Preveč smo izgubili v njem, da bi moglo ostati srce mirno o takem trenutku. Da, da, pogrešali Te bodemo, dragi rajni, pogrešali bodemo Tvoje mirno bitje v družbi, v kateri si bil tako rad, pogrešali bodemo Tvojo značajno, pošteno dušo, Tvojo vdanost in ljubezen do naroda, pogrešali bodo reveži Tvojo darežljivo roko, pogrešala bode naša mladina Tvojo tako velikodušno podporo. A tvoj spomin bode ostal med nami živ, v naših srcih ne umreš, kajti prevelik sin slovenskega naroda si bil, da bi Te mogli zabiti zaostali Tvoji znanci in prijatelji. Bog Ti poplačaj na onem svetu vse, kar si storil dobrega na svetu. Takoj po pogrebu smo šli na kolodvor pozdravljat slovanskega mecena in prvega rodoljuba med južnimi Slovani: prevz. g. biskupa Strossmayerja. Zbralo se je mnogo slovenskega duhovništva, na čelu g. drž. poslanec Žičkar, mestni župnik, preč oče gvardijan in drugih Slovencev, načelnikstvo posojilnice, predsednik čitalnice itd. Ko je vlak obstal, zagrmela je iz krepih grl naša pesem „Od Urala do Triglava“. Prevzvišeni vladika je nato poslušal nagovor dekana Žičkarja, se zahvalil, potem smo mu zaklicali trikratni mogočni „živijo“. Z navdušenja rosnimi očmi smo nato zapeli „Lepa naša domovina“. Vnovič smo zagledali plemenito lice pri oknu, vnovič smo zagrmeli „živijo Strossmayer“ in dolgo so urnebesni kriki spremljali odhajajoči vlak.

— Pozor! Janez Zehner iz Brežic ponuja v „Slov. Narodu“ in „Slovenca“ svoje vino. To je tisti Zehner, ki hodi okoli glavarja s trgovcem Matheisom s prošnjo, da naj se prepove o priliki otvoritvene slavnosti „Narodnega doma“ v Brežicah skupni spreved, da naj se prepove petje slovenskih pesmi po ulicah, da naj se prepove društvom nositi razvite zastave. To je tisti Zehner, ki je sedaj o tem velikem pomanjkljaju vode izrekel, da ne bo občina vodnjaka pred „Narodnem domom“ dala popraviti, dokler ne bo „Nar. dom“ gotov. — Kaj ne gospod Zehner, da je le mogóče od slovenskih grošev živeti?

— Trsna rja in škropljenje. Kakor sem čital v „Domovini“, je letos na Štajarskem za vinogradnike rja hudo zlo. Omenja se, da tistim zanikrnežem, kateri niso škropili, trta boljše kaže nego pa v škropljenih vinogradih. Pri nas na sosednjem Kranjskem (okraj krški) je pa ravno narobe: Pravi in vzorni obdelovalci vinogradov, kateri so škropili proti rji s pravo raztopino in pravi čas, imajo še lepe zelene vinograde brez bolezni. Izjema so pa taki, kateri se niso ravnali po pouku ter so bili površni pri delu. Ti občutijo sedaj pošteno svojo površnost.

Dobro obdelani in škropljeni vivogradi kažejo lepo množino zdravega grozda in dober uspeh. V krškem okraju je le običajno dvakrat škropiti in sicer za prvo škropljenje na 1 kg galice 100 l vode, za drugo, katero se vrši koncem junija, pa na kilogram galice 80 l vode ne pa z 2% mešanico.

— Pevska slavnost v Mariboru. „Slovensko pevsko društvo v Ptuj“ je praznovalo pri svojem občnem zborovanju preteklo nedeljo v Mariboru dvajsetletnico svojega obstanka. To društvo je bilo dolga leta za probujo narodne zavesti največjega pomena. S prirejevanjem vsakoletnih pevskih slavnosti po mestih in trgih spodnještajarskih je združevalo in navduševalo naše prvoboritelje, pa tudi preprosti narod navajalo, da se je začel zanimati za svoje narodne svetinje in se narodno zavedati. Zadnji čas je pa prevladala sokolska ideja, katera hoče petje nekako v ozadje potisniti, česar pa ne moremo odobravati, kajti narodna slovenska pesem bode našla pri preprostem narodu vedno večji odmev in večje zanimanje in bode ostala za probujo narodne zavesti vsaj istega pomena, kakor telovadba. Zato želimo, naj bi se ti dve struji gojili v narodu z enakim navdušenjem. Slavnost pretekla nedelje se je obnesla izborna. Pri ogromni udeležbi nad 800 poslušalcev je na stopilo nad 100 pevcev in pevk, kateri so vkljub neznosni vročini, ki je vladala po dvorani, izvedli vse točke sporeda z najlepšim uspehom. Nekatero točko so se celo morale ponavljati, akoravno smo vsi komaj čakali, da pridemo na sveži zrak. Pevovodju g. kapelniku Vogriču se je izročil svež lovorjev venec z narodnim trakom. (Strokovno oceno koncerta prinesemo v prihodnji številki.) — Nadaljeval se je na vrtu „Narodnega doma“ pozno v noč koncert, pri katerem je celjska narodna godba izborna igrala razne narodne komade, katere je občinstvo s ploskanjem in „živjo“ kliči navdušeno pozdravljalo. Končno se je v veliki dvorani razvil živahen ples, pri katerem je naša nadebudna mladina vztrajala do ranega jutra, na vrtu pa se je razvilo živahno petje, pri katerem so se posebno odlikovale ljutomerske pevke in ljubljanski pevci. Omeniti še moramo, da je slavnost obiskala večinom le naša inteligenca in da kmeta pri isti nismo zapazili, kakor je bilo to prejšnja leta v navadi. Počastili so pa slavnost tudi g. dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj, ljubljanski župan Ivan Hribar, koncertni vodja Hubad iz Ljubljane. Ptujskemu pevskemu društvu pa kličemo, naj ne preneha s svojimi prireditvami, ampak koraka naprej po tradicionalni poti.

— „Zveza avstrijsko-nemških učiteljskih društev“ je zborovala dne 7. in 8. avgusta v Mariboru. Kakega mišljenja in s kakim namenom so prišli ti nemški pedagogi v Maribor, to pač najbolj priča, predmet, ki je bil na dnevnem redu tega zborovanja. Neki nemški poslanec je namreč govoril o nalogi, katero ima nemški učitelj ob jezikovni meji. Mariborski Slovenci pa so imeli izvenreden užitek, ko so slišali in videli, kako ti nemški šovenisti hrustajo Slovence ob jezikovni meji. Sicer pa te nemške pedagoge prav iz srca obžalujemo, da si v tako resnih časih niso mogli izbrati drugega primernejšega predmeta, in da so na dnevni red nepolitičnega učiteljskega zborovanja postavili tako izzivajoč političen govor. Ta govor, ki je v prvi vrsti naperjen proti slovenskemu življu ob jezikovni meji, ne bode koristil ne šoli in ne učiteljstvu, pač pa utegne obema škodovati. Ako bi pa kaj takega storilo kako slovensko učiteljsko društvo, bilo bi takoj razpuščeno, nemškim hujskačem je pa vse dovoljeno.

— Dijaštvo in učiteljstvo pri Mali Nedelji priredi dne 15. avgusta 1904 vrtno veselico pri g. Niklnu. Na sporedu so pevske točke, tamburanje, veselogra „Popolna žena“ in šaljiv prizor. Po sporedu prosta zabava s šaljivo pošto, šaljivo tombolo, konfetijem itd. Začetek ob 3. uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen ubogim šolarjem. K mnogobrojni udeležbi najvljudneje vabijo prireditelji.

— Stara cesta. Preteklo nedeljo priredila se je v Stanjkovi gostilni tombola v prid šolski mladini, katere čisti dobiček znaša blizu 100 K. Da se je obnesla tombola tako dobro, gre v prvi

vrsti hvala požrtvovalnim Ljutomerčanom, kateri so podarili mnogo lepih dobitkov, razven tega pa se udeležili tombole v prav lepem številu. Hvala jim!

— „Kmet. bralno društvo v Gornji Radgoni priredi dne 14. t. m. popoldne pri g. Osojniku slavnost s petjem, tamburanjem, govori, deklamacijami ter dvema gledališkima predstavama: „Sv. Elizabeta“ ter „Črevljar bogatin“. Na veliko udeležba vabi domačine in sosedo odbor.

Politični pregled.

— Deželni zbori se skličejo tretji teden meseca septembra. Zasedanje bo trajalo v nekaterih deželnih zborih do novembra, tako da se državni zbor skliče šele v začetku novembra.

Rusko-japonska vojna.

General Kuropatkin poroča carju Nikolaju: Japonske predstraže so 4. t. m. zasedle v smeri Hajčeng-Liaoang 15 km dolge pozicije severno od Hajčenga. Znatne sovražne vojne sile se pomičejo preko gora v smeri proti Pahudzaja in dalje po dolini reke Sidak. Eden sovražni voj je prodrl z glavno svojo silo do Šaniuva, s predstražami pa do Tankandzi, 20 km vzhodno od Hajčenga. V četrtek, dne 7. t. m. so se japonske vojne sile razvrstile na cesti med Liaoangom in Kotankovu, s predstražami pri Erdaki, 5 km vzhodno od Liandiansiana in na gorah med Dandiahovom in Gancinanupu ter prodirajo proti Liandiasianu.

Potniki s potopljenega parnika „Hipang“ so te dni dospeli v Čfu. Eden izmed teh z imenom Serebrinski pripoveduje, da so Japonci v času med 26. in 28. julijem napadli ruske utrdbe na Volčji, Zeleni in Kristovi gori; vendar pa se napad ni posrečil. Časopis, ki izhaja v Port Arturju, ceni ruske izgube na 200 mrtvih in 800 ranjenih, dočim so Japonci izgubili 17.000 mož. Japonci so izstrelili 125.000 šrapnelov. Število japonske armade pred Port Arturjem se ceni na 180.000 mož. V noči na 28. m. m. se je sklenilo premirje, da ste obe stranki pokopali svoje mrtvece. 2000 topov obstreljuje ravnino, po kateri prodirajo Japonci. Splošni japonski naskok na Port Artur se pričakuje na 15. t. m.

Poročevalec „Birževijih Vjedomosti“ javlja iz Liaoanga z dne 4. t. m. zvečer: Dne 2., 3. in 4. t. m. je bila ljuta bitka. Japonci so z vso silo naskočili ruske pozicije pri Hutsiadzi. Imeli so 54 bataljonov in sicer 36 bataljonov regularne vojske, dočim so bili ostali rezervisti. Napad je bil izredno ljut. Naši topovi so sovražnikove vrste naravnost decimirali, vendar pa je sovražnik tri do štirikrat svoje izgube nadomestil z novimi silami. Naša armada se je nato počasi umikala in si izbrala pozicije, odkoder je neprestano s topovi streljala na sovražnika in mu povzročila velike izgube. Japonske izgube pri Hutsiadzi se cenijo na 10.000 do 13.000 mož. Ruske izgube so neznatne.

Po poročilih iz Pariza je dobil general Kuropatkin iz Petrograda ukaz, da naj prepusti obrambo Liaoanga 10. in 17. armadnemu koru, on sam pa se naj z več divizijami odpravi proti jugu in napade armado generalov Oka in Nodza.

Petrograd 7. avgusta. Moštvo, ujeto od vladivostoškega brodograja, trdi, da so Rusi potopili dve japonski torpedovki. Druge japonske torpedovke so srečale japonsko brodograjo, ki jih ni spoznalo ter na nje streljalo in tri torpedovke poškodovalo.

Petrograd 7. avgusta. Ruski gardni stotnik princ Svjatopolk Mirski je od Japoncev vjet. Ko so ga pripeljali v tabor, se je Kuroki z njim pogovarjal in mu je med drugim rekel: „Zastonj upa Kuropatkin, da nas bo zvalil v notranjo Mandžurijo. Mi bomo vzeli Inkov in Port Artur ter se bomo v njih utrdili. Če hočejo, naj pridejo potem Rusi po nas. Ako je stalo 100.000 mož, da so vzeli Plevno, jih bo stal Port Artur petkrat toliko“.

Petrograd 8. avgusta. Generalni poročnik Steselj je poslal carju iz Port Arturja naslednjo brzojavko: Srečen sem, da vam morem javiti, da so naše čete dne 27., 28. in 29. julija odbile vse navale Japoncev, katerim smo zadali ogromne izgube. Navdušenje naših čet je nepopisno. —

Eskadra je podpirala boj, zadajoč Japoncem izgube na straneh. V teh treh dneh so bile naše izgube 1000 vojakov in 10 častnikov, ki so po največ ranjeni. — Izgube Japoncev cenimo na 10.000 mož. Te izgube so bile za sovražnika tako težke, da ni imel časa mrtve pokopati in ranjene vzeti seboj.

Petrograd 8. avgusta. Kuropatkin brzojavlja carju: Včeraj je neprijatelj rekonoscirala na naši južni fronti. Ogenj naših topov je zažgal mesto Seučuanza, ki se nahaja 18 kilometrov severoiztočno od Niučvanga. Sovražnik je pobegnil, pustivši na bojišču topove, municijo in hrano. Begunce je preganjal ogenj naših topov. Istočasno so še naši kozaki navalili na japonsko konjenišvo proti mestu Tenčiaku. Naši konjeniki so razpršili Japonce ter njih prednje čete izgnali iz Tolučja.

Petrograd 8. avgusta. Iz Liaojana poročajo, da so stališča Japoncev sedaj oddaljena 20 kilometrov od zunanjih utrd. V Inkavu so Japonci izdali oglas, v katerem groze s smrtjo vsakomur, kdor bi Rusom kaj prodajal.

Petrograd, 8. avgusta. Pri bojih pred Port Arturjem je neka ruska granata zadela v japonsko skladišče smodnika. Smodnik se je užgal in provzročil Japoncem ogromno škodo. Japonske kroglice ne dosegaajo Port Arturja samega, med tem ko dosežejo ruske kroglice vse japonske pozicije.

Petrograd, 8. avgusta. Stössel poroča: Naša armada je 26., 27. in 28. julija odbila vse naskoke Japoncev, ki so imeli ogromne izgube. Mornarica je podpirala boj s tem, da je od strani bombardirala Japonce. Izgubili smo v teh treh dneh 40 oficirjev in 1400 mož, ki so večinoma težko ranjeni. Japonci so izgubili nad 10.000 mož.

London, 8. avgusta. Iz Tokio je došla vest, da je general Nodzu že pred več tedni umrl, da se pa njegova smrt prikriva.

Loterijske številke.

Trst, dne 6 avgusta 1904: 62, 5, 42, 90, 44.
Linc, „ „ „ „ 80, 38, 46, 81, 77.

(352) 3—1

P 124/1
110

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Kamniku je po prošnji lastnic gospe Marije Fischer starejše in nedoletnih, Marije, Ane, Helene in Josipine Fischer na prodaj po javni dražbi zemljišče vložek št. 224 kat. obč. Kamnik, tvoreči „hotel Fischer“; k istemu spada hiša št. 99 v Kamniku, vrtni salon, ledenica, drvarnica, kopalnica, gospodarsko poslopje (obstoječe iz remize za voze, bleva in šupe za steljo), velik lep senčnat vrt in vsa za obrat hotela potrebna pritiklina, kakor tudi premočnine. Za vse to se je ustanovila izklicna cena z znesku 50.000 K.

Dražba se bo vršila

dne 25. avgusta 1904., ob 9. uri dopoldne pri tem sodišču.

Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je založiti pri tem sodišču.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri tem sodišču v sobi št. 3

C. kr. okrajno sodišče v Kamniku odd. I.,
dne 5. avgusta 1904

Zgubila se je

zlata damska ura brez verižice v nedeljo, dne 7. t. m. v Celju (v mestu ali parku) ali pa v Žalcu, oziroma na potu od Žalca v Zabukovico k novi maši preko Griž. Pošteni najditelj naj jo blagovoli oddati proti nagradi v upravnistvu „Domovine“.

(354) 1

Slovenska gospodinja!

Zavedaj se svojega rodu ter zahtevaj vselej in povsod (353) 1—

= Cirilovo cikorijo =

torej slovensko, katera je najboljša in v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Išče se

trgovina z mešanim blagom

eventuelno z gostilno, s 1. septembrom t. l. v najem ali v nakup. — Več pove upravnistvo tega lista. (338) 2—2

Pošten in priden

(318) 5-5

trgovski pomočnik

in

dva zdrava učenca

iz poštene rodbine se takoj sprejmejo od tvrdke And. Golob v Koprivnici na Štajarskem.

600 hektolitrov

najfinejšega vina ima naprodaj graščina Dugoselo pri Zagrebu. V kraju je železniška postaja. (275) 15—12

Izvrsten okus kave dosežete s primestenjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorec dragovoljno.
Pošta 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem zastoj pošiljki mesečnik.

Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII.

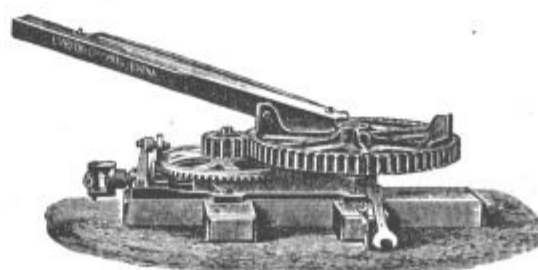
Kje?

Le pri

„Merkur-ju“

trgovina z želez-

nino, P. Majdič, se kupijo najboljši poljedelski stroji,

za vezi, cementa, vodovodnih naprav in cevi in vsakovrstnega, v železninsko stroko spadajočega blaga.

Naprodaj

je lepa hiša z vrtom na jako primernem kraju za kako obrt. — Cena 36000 kron. Več pove upravnistvo „Domovine“.

Proda se

ob cesti na Bregu pri Celju ležeč, za stavbišče zelo pripraven vrt po prav nizki ceni. — Več se naj blagovoli poizvedeti pri lastniku omenjenega vrta K. Hluščiku, Kozje. (339) 3—3

Dijaka

ki je dovršil 6. gimnazijski razred, sprejme kot praktikanta lekarna M. Pospisil, Konjice, Sp. Štajarsko. (347) 3—2

Proda se

po nizki ceni pristava blizu Sevnice, 10 minut zunaj trga v prijazni dolinici. Posestvo obsega 6 oralov njiv, 10 oralov travnikov s sadnim drevjem, 4 orale hoste, 1 oral vinograda. Hiša in vsa gospodarska poslopja so v dobrem stanu. Redi se lahko do 15 glav goveje živine. — Vse posestvo je zackroženo. — Cena 6000 kron.

Natančneje v upravnistvu tega lista. (337) 3—3

♦ Vožnje karte in tovarni listi v ♦

AMERIKO

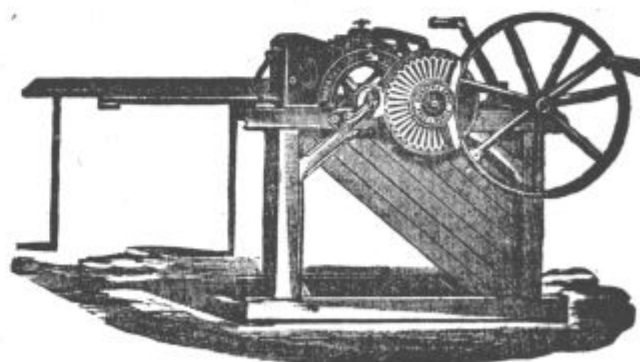
Kralj. belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV. Wienergürtel 20 ali pa

Karol Rebek, glavni zastopnik v Ljubljani. Kolodvorska ulica št. 41, druga hiša na levo.

mlatilnice

vitelji, slamoreznice itd. Bogata zaloga **traverz** in železniških šin, železa